

Asia: VN/32455/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: VN/32455/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen muutosesityksellä annettaisiin työttömyyskassoille mahdollisuus tarjota jäsenilleen työllisyyttä tukevia palveluita. Lakimuutoksen myötä työttömyyskassat voisivat tarjota työnvälitystä, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita, asiantuntija-arviointeja, valmennuksia sekä muita näihin verrattavissa olevia palveluita jäsentensä työllisyyden tukemiseksi. Työttömyyskassojen tarjoamat palvelut täydentäisivät julkisia työvoima- ja yrityspalveluita ja olisivat vapaaehtoisia kassojen jäsenille.

Työttömyyskassan tarjoamat palvelut olisivat yksityistä työvoimapalvelua, jolla ei korvattaisi julkisia työvoima- ja yrityspalveluita. Palvelujen tarjoaminen ja palveluihin osallistuminen perustuisi vapaaehtoisuuteen. Palvelut rahoitettaisiin kassan omista varoista. Palvelujen rahoitukseen ei käytettäisi julkista rahoitusta

YTK Työttömyyskassa (jäljempänä YTK) kannattaa lakiesitystä, jolla annettaisiin työttömyyskassoille mahdollisuus tarjota jäsenilleen työllisyyttä tukevia palveluita. YTK pitää hyvänä, että tehtävä on työttömyyskassoille vapaaehtoinen ja se on julkista työvoimapalvelua täydentävä tehtävä. Työttömyyskassat voisivat tarjota työnvälitystä, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita, asiantuntija-

arviointeja, valmennuksia sekä muita näihin verrattavissa olevia palveluita jäsentensä työllisyyden tukemiseksi. Vaihtoehtoja on rajattu, mutta YTK:n näkemyksen mukaan tarjottavien palveluiden kuvaus on kattava ja jokainen työttömyyskassa voi valita niistä ne palvelut, jotka se uskoo parhaiten hyödyttävän jäseniään.

Työttömyyskassoilla on suora kontakti työttömiin jäseniinsä sekä kattavien taustatietojen avulla hyvä mahdollisuus auttaa työllistymisessä. Suurempien työttömyyskassojen jäsenet asioivat työttömyyden aikana keskimäärin 4-5 kertaa kuukaudessa sähköisessä asiointissa. Lisäksi neuvontakanavissa on vuosittain useita satoja tuhansia kohtaamisia jäsenten kanssa. Työttömyyskassoilla on yhteensä mahdollisuus auttaa kuukausittain 120 000–150 000 työnhakijaa.

Palveluiden tarjoaminen ei kohdistu vain työttömiin jäseniin, vaan palveluita voidaan kohdentaa myös muille jäsenille, esim. työttömyysuhan alaisille jäsenille, määräaikaisessa työsuhteessa oleville tai työpaikan vaihtoa suunnitteleville. Palveluita voidaan tarjota jo olemassa olevissa sähköisissä palvelukanavissa, kuten sähköisessä asiointissa ja verkkosivuilla ja kehittämällä näiden kanavien toiminnallisuuksia. Työllisyyspalveluita voidaan tehokkaasti tarjota sähköisessä alustassa, esim. tarjoamalla jäsenelle hänen taustaansa sopivia työpaikkoja. Lisäksi henkilökohtaista neuvontaa puhelimesta tai tarvittaessa kasvokkain voidaan käyttää tukemassa sähköistä asiointia.

Esimerkiksi YTK:n jäsenten palveluiden sähköisyysaste on 98 %, joten sähköisessä asiointissa tavoitetaan jo lähes kaikki työttömät jäsenet. Niiden asiakkaiden, jotka eivät jostain syystä pysty käyttämään sähköistä asiointia, palvelua voidaan antaa henkilökohtaisesti. Käsityksemme mukaan palvelut olisivat yhdenvertaisesti saatavilla kaikille jäsenille.

Työttömyyskassojen tarjoamilla palveluilla ei ole tarkoitus korvata julkisia työvoima- ja yrityspalveluita eikä palveluihin osallistuminen ole jäsenille velvoittavaa. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan palvelun ajalta maksettaisiin työttömyysetuutta samoin edellytyksin kuin muulloinkin työnhakijan ollessa työtön. Jos palvelua olisi pidettävä esimerkiksi opiskeluna, työnhakijan työttömyysturvaoikeus ratkaistaisiin työttömyysturvain opiskelua koskevien säännösten perusteella. Kassojen tulee palveluita rakentaessaan huomioida, että työttömyyskassan palveluun osallistuminen ei muodostuisi esteeksi työttömyysetuuden maksamiselle.

Työttömyyskassojen uusi tehtävä mahdollistaa yhteistyön työvoimaviranomaisen kanssa, joita vuoden 2025 alussa ovat kunnat. Kassojen palvelutarjonta olisi käsityksemme mukaan vaikuttavinta juuri työttömyyden alussa. Parhaassa tapauksessa tämä vähentää julkisen puolen palveluihin siirtyvää painetta ja antaa uusille työllisyysalueille tilaa keskittyä enemmän tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluun.

Työttömyyskassan tarjoamat palvelut rahoitettaisiin kassan omista varoista. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että palveluiden rahoittamiseen voitaisiin käyttää työttömyyskassan

jäsenmaksutuottoja ja kassan sijoitustoiminnan tuottoja. Työttömyyskassan omina varoina pidetään myös kassan tasoitusrahastoon rahastoituja varoja ja niiden tuottoa. Työttömyyskassa voisi myös veloittaa joistakin palveluista osallistumismaksuja. Maksuja ei voisi periä työnvälityksen maksukiellon piiriin kuuluvista palveluista.

Kun palvelut rahoitetaan kassan omista rahoista, malli ohjaa työttömyyskassaa toimimaan kustannustehokkaasti ja tarjoamaan juuri niitä palveluita, jotka ovat sen jäsenistön kannalta tehokkaita sekä luomaan mittariston niiden vaikuttavuuden arvioimiseksi.

Hallituksen esityksen sivulla 19 todetaan, että lainsäädäntö edellyttää, että työnvälityksen (avoimia työpaikkoja ja työnhakua koskevaa tiedon välittäminen ja neuvonta) maksukiellon piiriin kuuluvien palveluiden tulisi olla maksutta kaikkien saatavilla. Maksuttomuus voisi tarkoittaa sitä, että työnvälityksen maksukiellon piiriin kuuluvat palvelut olisivat maksutta kaikkien saatavilla. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että työttömyyskassan ilmoittamat avoimet työpaikat eivät voisi olla pelkästään työttömyyskassan jäsenten nähtävillä, vaan ne tulisi julkaista esimerkiksi kassan avoimilla verkkosivuilla. Edellä mainittua tulisi vielä täydentää siten, että maksuttomuuden kieltä ei kuitenkaan estä työpaikkojen kohdentamista asioinnissa pelkästään jäsenilleen sen lisäksi, että työpaikat ovat nähtävillä avoimilla verkkosivuilla. Lisäksi selvyden vuoksi tulisi todeta, että riittävänä näyttämisen tapana kassan verkkosivuilla on pidettävä linkkien tuomista niihin sivustoihin, joista kassa kohdentaa työpaikkoja myös jäsenilleen.

Laki olisi tarkoituksenmukaista saattaa voimaan mahdollisimman pian, mahdollisesti jo kesän 2024 aikana, jotta kassat voisivat tehdä tarvittavia valmisteluita palveluiden tarjoamisen käynnistämiseksi. Uuden palvelutehtävän aloittaminen edellyttäisi kassan kokouksen päätöstä ja tehtävän kirjaamista kassan sääntöihin.

Lakitekstissä tai perusteluissa olisi tarkoituksenmukaista todeta, että työttömyyskassat voivat ryhtyä sääntömuutosten valmisteluun jo ennen lain voimaantuloa, ja että työttömyyskassa voisi ehdollisesti päättää työllistymistä tukevien palveluiden tarjoamisesta ja sitä koskevasta sääntömuutoksesta kassan kokouksessa jo ennen kuin laki on vahvistettu ja voimassa.

Selvyden vuoksi toivomme, että lakiin kirjattaisiin, että palvelun tarjoaminen voidaan aloittaa aikaisintaan 1.1.2025. Työttömyyskassat eivät voi ennen lain voimaantuloa ryhtyä valmistelemaan tarjottavia palveluita, joten palveluita ei voi olla tarjolla heti lain voimaantullessa.

Virri Paula
YTK Työttömyyskassa